Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	14Co/116/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6922201341
Dátum vydania rozhodnutia:	12. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Anna Snopčoková
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2024:6922201341.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Snopčokovej a členov senátu JUDr. Jána Auxta a JUDr. Evy Dzúrikovej, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. D. XXX, XXX XX E., zast.: Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc., s. r. o., Ku Potoku 4, Košice, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 6C/65/2022-143 zo dňa 06. 06. 2023, takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 6C/65/2022-143 zo dňa 06. 06. 2023 vo výroku, ktorým súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.500,- Eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a vo výroku, ktorým súd uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy do 3 dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania p o t v r d z u j e.

II. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške náhrady trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.500,- Eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok I.). Žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal na žalovanom zaplatenia sumy 5.000,- Eur vo zvyšnej časti nad priznanou sumu 2.500,- Eur zamietol (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy do 3 dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozsudku (výrok III.).
V odôvodnení súd uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- Eur, pričom žalobu odôvodnil tým, že došlo k porušeniu práva Európskej únie, nakoľko týždenný pracovný čas žalobcu ako príslušníka Hasičského zboru SR sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť v takom rozsahu, že súhrn takto „naskladaného“ týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. Právo EÚ určuje záväzne dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín (Smernica 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorá zjednocuje ustanovenia Smernice 93/104/ES). Členské štáty podľa tvrdenia žalobcu nemôžu jednostranne určovať rozsah pôsobnosti čl.6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES tak, že by 48 hodinový pracovný čas viazali na nejakú podmienku, prípadne že by ho určitým spôsobom porušovali. Akákoľvek vnútroštátna právna úprava členského štátu, ktorá umožňuje, aby bol týždenný pracovný čas dlhší ako 48 hodín, vrátane pracovnej pohotovosti na pracovisku,

je v rozpore s požiadavkami čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES. Žiadne ustanovenie Zákona o hasičskom zbore nepotvrdzuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle úniového práva. Skutočnosť, že týždenný pracovný čas žalobcu prekračuje 48 hodín, žalobca preukazoval listinami o týždennej dochádzke. Žalobca v spore tvrdil, že má právo na náhradu, nakoľko aj ESD rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, kde sú splnené tri podmienky a to, že: 1. cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom páva, 2. porušenie je dostatočne závažné a 3.medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. V danej veci došlo k založeniu zodpovednosti žalovaného. Nárok žalobcu na nemajetkovú ujmu možno posúdiť v zmysle právnej úpravy § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka, nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho úniového práva. Žalobca v spore poukázal na rozhodnutia: C-429/09 F. G., C-437/05 H. I., C-397/01 J. a iné. V ďalšom obsahu súd prvej inštancie konštatoval vykonané dokazovanie, závery z neho vyplývajúce, na vec aplikoval ustanovenia Smernice EÚ a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003, ustanovenia § 85, § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ustanovenia § 91, § 92, § 97, § 103, § 122 uvedeného zákona a ustanovenia § 11, § 13 Občianskeho zákonníka, čl. 7 ods. 2, článok 144 Ústavy Slovenskej republiky.

V konaní nebolo sporné, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru SR, ktorý vykonáva stálu štátnu službu v K. L.. Žalobcov týždenný pracovný čas sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť na pracovisku, t.j. 24 hodinové zmeny. Služobná pohotovosť sa určuje na čas nočných hodín. V prípade ak sú počas služobnej pohotovosti hasiči vyslaní na zásah, služobná pohotovosť sa mení na prácu nadčas. Hasiči strávia na pracovisku počas jednej zmeny 24 hodín. Keďže sa striedajú tri zmeny, každý tretí deň odslúžia hasiči 24 hodinovú zmenu, po ktorej nasledujú dva dni voľna. Mesačne odslúži každá hasičská zmena podľa počtu dní v mesiaci 9 až 11 pracovných zmien. Žalobca predložil súdu prehľad odpracovaných hodín za obdobie od 24. 04. 2019 do 23. 04. 2022, z ktorého prehľadu vyplýva, že za toto obdobie žalobca vo väčšine mesiacov prekračoval dĺžku priemerného týždenného pracovného času nad 48 hodín.

Predmetom konania je žaloba o zaplatenie 5 000,- eur titulom náhrady škody za porušenie práva EÚ Slovenskou republikou z dôvodu nesprávneho prebratia Smernice EÚ 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, keďže do Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore (zák. č. 315/2001 Z. z.) sa v dôsledku nesprávneho prebratia smernice nepremietlo ustanovenie jej čl. 6 písm. b) o 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe, čím došlo k porušeniu úniového práva žalobcu. Žalobca si uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú v dôsledku toho utrpel.

Zodpovednosť členských štátov a ich orgánov pri aplikácii komunitárneho práva vychádza z prednosti komunitárneho práva, bez ktorej by táto zodpovednosť nebola vynútiteľná. Na základe prednosti komunitárneho práva sa v prípade jeho chybnej aplikácie alebo opomenutia aplikácie zo strany orgánu členského štátu môžu poškodené fyzické alebo právnické osoby domáhať náhrady spôsobenej škody. Prednosť komunitárneho práva, jeho priamy účinok, ako aj celý inštitút zodpovednosti členského štátu a uplatňovania si náhrady škody poškodenými subjektami nie sú upravené v zakladajúcich zmluvách, ani v aktoch inštitúcií Európskej únie a vyplývajú výlučne z judikatúry Súdneho dvora Európskych spoločenstiev. Táto judikatúra vychádza predovšetkým zo zásady pacta sunt servanda a zo zásady komunitárnej lojality, ktoré sú zakotvené v článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len Zmluva o založení ES) a na základe ktorých sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy alebo z činnosti inštitúcií spoločenstva a zdržať sa „akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy“ alebo ktoré by mohli ohroziť reálny účinok komunitárneho práva. Priama aplikovateľnosť komunitárneho práva podľa Súdneho dvora znamená, že „normy komunitárneho práva musia disponovať úplným účinkom, a to rovnakým spôsobom vo všetkých členských štátoch počnúc od ich vstupu do platnosti a počas celého obdobia ich platnosti akoby boli súčasťou právneho poriadku uplatniteľného na území jednotlivých členských štátov“ (bod 14 rozsudku ESD 106/77Simmenthal), pričom majú vyššiu právnu silu ako normy vnútroštátne. To znamená, že vnútroštátna norma odporujúca komunitárnej norme nemôže byť právoplatne aplikovaná. Súdny dvor ďalej zdôraznil, že každý vnútroštátny súd je ako orgán členského štátu „v medziach svojich právomocí povinný aplikovať komunitárne právo ako celok a chrániť práva, ktoré priznáva toto právo jednotlivcom tak, že nesmie aplikovať žiadne skoršie alebo neskoršie ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré sú v rozpore s komunitárnym právom“ (body 16 a 21 rozsudku Simmethal). Zodpovednosť členských štátov v prípade porušenia komunitárneho práva je objektívna a absolútna. Členský štát sa jej teda nemôže za žiadnych okolností zbaviť, ani sa z nej nemôže exkulpovať, a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil. V slovenskom právnom poriadku vyplýva slovenským súdom povinnosť dodržiavať komunitárne právo

z článku 144 ods. I Ústavy Slovenskej republiky, na základe ktorého sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní aj medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2, t.j. Zmluvou o Európskej únii, Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva aj ostatnými prameňmi primárneho práva Európskej únie. Okrem toho § 2 ods. I zákona č. 416/2004 Z. z. o Úradnom vestníku Európskej únie ustanovuje nevyvrátiteľnú právnu domnienku znalosti právne záväzných aktov, ktoré boli v tomto úradnom vestníku uverejnené. Na predchádzajúce ustanovenia nadväzuje aj ust. § 186 ods. 1 C.s.p., ktorý zbavuje povinnosti dokazovať právne záväzné akty, ktoré boli zverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Otázku, či do rozsahu pracovného času možno zaradiť aj stav pracovnej pohotovosti pracovníkov v prípade hasičov riešil Súdny dvor EU (ESD) vo svojom rozsudku C-429/09 z 25.11.2010 U. / Q., v ktorom uviedol, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas" v zmysle Smernice 2003/88/ES. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 55 Rozsudku ESD C-429/09 z 25. 11. 2010).

Vo veci C-437/05 P. týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor rovnako uviedol, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za „pracovný čas" v zmysle Smernice 93/104/ES nezávisle od toho, akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonávala v priebehu pracovnej pohotovosti.

ESD vo veci týkajúcej sa právneho posúdenia režimu pohotovosti lekárskych záchranárov (C-397/01, X.) uviedol, že časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času. Podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka (Rozsudok ESD C-14/04, B.. bod 48, 58).

ESD v rozsudku vo veci C-429/09 U. v bode 33 konštatuje, že čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (rozsudky ESD C-397/01 až C-403/01). V bode 35 rozsudku C-429/09 ESD konštatuje, že Súdny dvor už rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia (rozsudky X., bod 99, G., bod 52). Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudky X. body 103 až 106, G. body 56 až 59). V bode 38 rozsudku ESD C-429/09 Súdny dvor konštatuje, že za týchto podmienok má pracovník ako je F. G., ktorého v zásahovej službe zamestnáva Stadt Halle, právo sa priamo dovolávať ustanovení článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 voči takému verejnoprávnemu zamestnávateľovi na účely dodržania práva na priemerný pracovný čas neprekračujúci 48 hodín, ktoré vyplýva z tohto ustanovenia.

Medzi stranami bolo sporné, či u žalobcu došlo k porušeniu práva Únie Slovenskou republikou v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice EÚ 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, konkrétne to, či do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore sa premietli ust. čl. 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES o 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe pre hasičov.

Keďže mal súd v spore preukázané, že žalobca, ktorý je v stálej štátnej službe ako hasič v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, nepochybne odpracoval v období od 24. 04. 2019 do 23. 04. 2022 priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, súd mal za to, že sa môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia. Je pravdou, že v sledovanom období žalobca nedosiahol v každom mesiaci prekročenie 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času, avšak možno konštatovať, že v

prevažnej väčšine tohto obdobia jeho týždenná pracovná doba vysoko presiahla 48-hodinový týždenný pracovný čas aj so započítaním jeho času pohotovosti strávenej na pracovisku, ktorý čas pohotovosti sa jednoznačne musí započítať do pracovného času v zmysle citovaných rozhodnutí Európskeho súdneho dvora. Zástupca žalovaného na pojednávaní pritom uviedol, že údaje uvedené žalobcom v prehľade nenamieta a preto súd vychádzal z prehľadov predložených žalobcom a považoval ich za správne.
Zo znenia ust. § 85 zákona č. 315/2001 Z. z. (podľa ktorého služobným časom príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne) a zo znenia ust. § 92 cit. zákona (podľa ktorého služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v miestne vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni) vyplýva, že služobná pohotovosť podľa Zákona o Hasičskom zbore sa nepovažuje za súčasť týždenného služobného času jeho príslušníkov, keďže „bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase“. Vzhľadom na uvedené sa súd stotožňuje s právnym názorom žalobcu, že služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby, nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povolaný. Ust. § 122 zákona č. 315/2001 Z. z. upresňuje, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby, „takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas“ a ust. § 91 ods. 1 zákona tiež uvádza, že „štátnou službou nadčas je aj služba, ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2“. Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorý nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 Zákona o Hasičskom zbore výslovne uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe. Podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. ak je príslušníkovi podľa ust. § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Z uvedeného možno logicky vyvodiť záver, že Smernica 2003/88 ES nebola správne transformovaná do zákona č. 315/2001 Z. z.
Súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky, za splnenia ktorých majú jednotlivci právo na náhradu, t.j., že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva, a teda prvá podmienka týkajúca sa existencie práva na náhradu škody vo veci samej je splnená. Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Z judikatúry Súdneho dvora jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88 neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, keďže žalobca v spornom období odpracoval nad limit stanovený v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ ES, ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora, musí sa preto považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie, a preto je vo veci samej splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody. Pokiaľ ide o tretiu podmienku, súd uzavrel, že existuje priama príčinná súvislosť medzi uvedeným porušením čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 a škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný. Na základe uvedeného súd žalobu žalobcu, čo do základu jeho nároku, považoval za dôvodnú.
Vo svojich vyjadreniach žalovaný mimo iné vzniesol aj námietku miestnej príslušnosti súdu, keďže podľa jeho názoru všeobecným súdom žalovaného a miestne príslušným súdom má byť Okresný súd Bratislava I. v zmysle § 15 ods. 1 C.s.p. V tejto súvislosti bol súd toho názoru, že v danom prípade je dôvodné aplikovať ustanovenie § 19 písm. b) C.s.p., kde ide o osobitnú miestnu príslušnosť, kde popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Toto ustanovenie súd analogicky použil v súlade s právnym názorom, že v danom prípade ide o zodpovednosť za škodu na strane žalovaného riadnym neprebratím smernice únijného práva, z ktorého porušenia žalobca si uplatňuje nemajetkovú ujmu, a keďže v obvode konajúceho súdu nastala skutočnosť, ktorá zakladá v tomto prípade právo na náhradu škody, ktorá je predmetom žaloby žalobcu, je popri všeobecnom súde žalovaného miestne príslušný na konanie aj Okresný súd Rimavská Sobota s prihliadnutím aj na zásadu hospodárnosti konania.

Túto právnu konštrukciu súd využil v súvislosti len s otázkou posudzovania miestnej príslušnosti súdu. Takto bolo na výbere žalobcu, či žalobu podá na všeobecný súd žalovaného, alebo využije osobitnú miestnu príslušnosť na výber danú a keďže podal žalobu na Okresný súd Rimavská Sobota, je tým založená miestna príslušnosť Okresného súdu Rimavská Sobota na prejednanie veci s poukazom na ustanovenie § 37 C.s.p., kde na námietku miestnej príslušnosti súd neprihliadol a námietku odôvodnil súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí v súlade s ustanovením § 42 C.s.p.
Žalovaný v priebehu konania taktiež vzniesol námietku premlčania nároku žalobcu, kde vychádzal z toho, že je potrebné považovať za premlčané všetky nároky predchádzajúce lehote 3 rokov pred podaním žaloby. Je pravdou, že žalobca si v danom konaní uplatňuje právo na náhradu škody v súvislosti so zásahom do práva na ochranu osobnosti formou nemajetkovej ujmy, ktorá nemajetková ujma je vyjadrená v peniazoch, a teda podlieha všeobecnému princípu premlčania, avšak v danom prípade žalobca vyvodzuje neoprávnený zásah, ktorý mal byť zo strany žalovaného uskutočňovaný v celom skúmanom období apríl 2019 až apríl 2022, kde nemožno konštatovať, že by k takémuto zásahu do ochrany osobnosti žalobcu došlo v období len 3 roky spätne pred podaním žaloby, t.j. v danom prípade v období apríl 2019 až apríl 2022, v danom prípade ide o sledované obdobie v celkovom rozsahu 36 mesiacov, kde v prípade aj, že by súd konštatoval, že prípadná nemajetková ujma by vznikala aj v období od apríla 2019 až do apríla 2022, z 36 mesiacov by išlo len o 1 mesiac, kde náhrada by bola prípadne premlčaná, resp. jej pomerná časť, čo z tohto hľadiska sa stáva skutočnosťou právne bezvýznamnou vzhľadom na minimálny podiel tohto obdobia na celkové posudzované obdobie, a preto z týchto dôvodov súd na námietku premlčania vznesenú žalovaným neprihliadol.
Žalovaný zároveň namietal v konaní, že žalobca riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mala byť spôsobená žalobcovi, predmet konania podľa žalovaného nie je dostatočne určitý, nárok nie je dôkladne odôvodnený a argumentácia žalobcu nie je presvedčivá.
Podľa názoru súdu žalobca už v žalobe dostatočným spôsobom opísal rozhodujúce skutočnosti, o ktoré opiera svoj nárok, a preukázal všetky predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu, poukázal už v žalobe na to, že žalobca si uplatňuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy titulom zásahu do osobnosti žalobcu porušením smernice 2003/88ES článku 6 písm. b), poukázal na to, že žalovaný zodpovedá za správne prebratie tejto smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, poukázal na príčinnú súvislosť medzi správnym neprebratím smernice a zásahom do osobnosti žalobcu, kde tým, že žalobca musí na pracovisku stráviť čas vyšší ako je obmedzený smernicou, dochádza k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu, do práva žalobcu na odpočinok a do jeho práva samostatne rozhodovať o svojom mimopracovnom čase, taktiež do práva na ochranu súkromia a rodinného života. V súvislosti s týmto zásahom žalobca súdu predložil aj prehľad odpracovaných hodín v sledovanom období, z ktorého prehľadu vyplýva, koľko hodín žalobca v skutočnosti odpracoval, ktoré údaje uvedené žalobcom v prehľade žalovaný v konaní nenamietal, a preto súd konštatoval, že žalobca už v žalobe uviedol rozhodujúce skutočnosti v dostatočnej miere na to, aby bolo zrejmé, o aký nárok žalobcovi ide, o čo tento nárok opiera a zároveň žalobca predložil dôkazy, o ktoré opiera svoj nárok. V tejto súvislosti preto súd v súlade s ust. § 150 ods. 2 C.s.p. ani nevyzýval žalobcu na doplnenie rozhodujúcich skutočností. Vo svojom vyjadrení žalobca navrhol svoj výsluch na pojednávaní ako dôkaz, ktorý bol na pojednávaní vykonaný, kde z výsluchu žalobcu boli dostatočným spôsobom konkretizované podstatné rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa nároku žalobcu.
K námietke žalovaného o nedostatku právomoci súdu posudzovať súlad slovenských právnych predpisov so smernicou EÚ súd poukázal na zásadu prednosti práva Európskej únie pred vnútroštátnou normou, z ktorej vyplýva povinnosť vnútroštátneho súdu členského štátu EÚ v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ, a pokiaľ táto interpretácia nie je možná, neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniovým právom (C-231-233/06, C-128-131/07). Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd je vždy povinný vykladať vnútroštátne právne predpisy v súlade s právom Európskej únie a tým je nepochybne daná jeho právomoc posudzovať súlad vnútroštátnych právnych predpisov s právom Európskej únie a aj právomoc v prípade zistenia tohto nesúladu neaplikovať vnútroštátnu právnu normu odporujúcu právu Európskej únie. Nedôvodná je preto námietka žalovaného o prekročení právomoci súdu, pokiaľ ako predbežnú otázku skúmal, či došlo k prevzatiu smernice do zákona 315/2001 Z. z. a či došlo k prevzatiu spôsobom, ktorý zaručuje právo priznané jednotlivcovi touto smernicou na 48 hodinový týždenný pracovný čas.
Súd sa vyporiadal aj s námietkou pasívnej legitimácie žalovaného, keď poukázal na to, že Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR predstavuje garanta riadnej transpozície smernice do zákona 315/2001 Z. z. pokiaľ ide o nezarátanú pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nesprávna transpozícia smernice EÚ

do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušenia práva EÚ dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť.
Za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečenie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie sú zodpovedné jednotlivé členské štáty EÚ a v prejednávanej veci je týmto zodpovedným subjektom Slovenská republika. Zo samotného rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci G. Fuß vyplýva, že v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48 hodinového pracovného času poškodený má právo domáhať sa náhrady škody proti členskému štátu. Žalovaný teda disponuje pasívnou legitimáciou a žalobca dôvodne uplatnil nárok na náhradu škody z dôvodu porušenia práva Európskej únie voči Slovenskej republike ako pasívne legitimovanej strane sporu, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR.
Pokiaľ ide o námietku žalovaného, že smernica 2003/88 ES sa nevzťahuje na príslušníkov hasičského a záchranné zboru, túto námietku súd vyhodnotil ako nedôvodnú s poukazom na výklad pôsobnosti tejto smernice daný SD EÚ v jeho rozhodnutí vo veci C-397/01 Pfeiffer (body 53 až 55), v ktorom SD EÚ ustálil, že smernica 2003/88 ES sa vzťahuje aj na hasičov ak ide o výkon služby v obvyklých podmienkach. Výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 smernice 89/391 EHS bola prijatá len za účelom zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu, ako napr. katastrofa, pre ktoré je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové záchranné tímy. Teda žalovaným namietaná výnimka v zmysle čl. 2 ods. 2 smernice 89/391 EHS sa podľa názoru SD EÚ vzťahuje iba na výnimočné situácie, ako je napr. katastrofa, atentát, veľká havária a nie na výkon služby hasičov v obvyklých podmienkach, ako je tomu v žalovanej veci. Pokiaľ ďalej žalovaný argumentoval, že posúdenie referenčných období január až jún 2020, júl až december 2020, január až jún 2021, júl až december 2021 je potrebné vnímať v kontexte spoločenskej reality opierajúc sa o výrazné zmeny v spoločnosti vzhľadom na šírenie nebezpečnej ľudskej nákazy Covid - 19, pričom v rozsudku SD EÚ vo veci C742/19 body 50 až 59 vyplýva, že za okolnosti osobitnej závažnosti alebo rozsahu, ktoré si vyžadujú prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života, ako aj bezpečnosti spoločnosti, možno nedodržať pravidlá smernice 2003/88 ES, pretože v takýchto prípadoch je odôvodnené priznať cieľu ochrany obyvateľstva absolútnu prioritu na úkor rešpektovania ustanovení smernice a pandémia Covid - 19 je práve takouto okolnosťou, akú má na mysli SD EÚ, ktorá odôvodňuje odklon od priznania práv podľa smernice 2003/88 ES, teda v uvedených referenčných obdobiach bolo možné sa v danej veci odchýliť od smernice 2003/88 ES. S touto argumentáciou žalovaného sa súd nestotožnil, keďže z rozhodnutí SD EÚ vyplýva, že za okolnosti osobitnej závažnosti možno považovať len prírodné a technologické katastrofy, ktoré si okamžite a bezprostredne vyžadujú prijatie nevyhnutných opatrení, kde v danom prípade pri ochorení Covid - 19 išlo o dlhodobý stav, a preto bolo potrebné dodržiavanie smernice 2003/88 ES o stanovení maximálneho limitu týždenného pracovného času aj počas tohto obdobia.
Pokiaľ žalovaný poukazoval na to, že stanovený limit týždenného pracovného času mal byť počítaný aj pre jednotlivé referenčné obdobia a nielen každých 7 dní, súd poukázal na rozsudok ESD C254/18, z ktorého vyplýva, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje aj v rámci určitých referenčných období, výpočet priemerného pracovného času, ak táto úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia 6 mesiacov zapadajúceho do rámca 2 po sebe nasledujúcich pevných referenčných období. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore neupravuje mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že priemerný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas stanovených 6 mesačných referenčných období, a preto pri výpočte priemerného pracovného času a jeho prekročenia nemožno vychádzať z referenčných období v trvaní 6 mesiacov tak, ako to požadoval žalovaný a je možné vychádzať len z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 ES a priemerný pracovný čas počítať len za každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov.
Žalobca si v tomto spore uplatňuje náhradu škody spôsobenej mu porušením únioného práva. Úniové právo neobsahuje ustanovenia o konkrétnom spôsobe výpočtu škody, ale len úpravu, v zmysle ktorej nemôžu byť podmienky náhrady škody (ktorá má základ priamo v práve Únie) stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách menej výhodne, ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). Žalobca ďalej uviedol, že ujma, ktorá bola žalobcovi spôsobená, je ujma nemajetková a najbližšie je k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho práva. Preto žalobca vychádza z nemajetkovej ujmy fyzickej osoby

podľa § 11 - 13 Občianskeho zákonníka. S právnym názorom žalobcu, čo sa týka náhrady škody ako nemajetkovej ujmy (strata odpočinku) sa súd stotožňuje.
Podľa ustálenej judikatúry ESD v prípade neexistencie právnej úpravy Spoločenstva patrí vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdy a upravil procesné podmienky súdnych konaní určených k zaisteniu ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Spoločenstva. Členský štát je povinný poskytnúť náhradu za dôsledky spôsobenej škody v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi zodpovednosť za škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vnútroštátnymi predpismi musia byť v súlade s princípmi ekvivalencie (rovnocennosti) a efektivity.
K tvrdeniu žalovaného, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel, pretože neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, a že to považuje za ujmu na svojich právach, súd poukázal na ustálenú judikatúru SDEÚ, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá, a ani z predpisov komunitárneho práva nevyvodzuje. Aj keď Súdny dvor rešpektuje zásadu spoločnú právnym systémom členských štátov, že poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, musí tiež vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila výšku škody (rozsudky C-104/89 a C-37/90 F., C-46/93 a 48/93 B. G.) súčasne berie na zreteľ, že výkon práv na náhradu škody priznaných jednotlivcom ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody museli byť čo i len čiastočne zamietnuté z dôvodu, že nevyužili všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keby to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to nebolo od nich možné rozumne vyžadovať (rozsudok C-445/06 L.r. SDEÚ vo veci C-429/09 G.) prihliadajúc na to, že čl. 6 písm. b/ smernice je pravidlom sociálneho práva s osobitným významom, od ktorého sa nemôže odchýliť žiadny zamestnávateľ vo vzťahu k pracovníkovi ako je G. (hasič), zohľadňujúc tiež, že pracovník je slabšou stranou v rámci pracovnoprávneho vzťahu, preto je nutné zabrániť tomu, aby mal zamestnávateľ možnosť ho v jeho právach obmedzovať, dospel k záveru, že nemožno považovať za primerané žiadať od takého pracovníka, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady škody najprv podával žiadosť zamestnávateľovi, ktorá požiadavka by bola v rozpore so zásadou efektivity (bod 76 až 87 C-429/09 G.). Z uvedených dôvodov nemožno preto v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovaným pri implementácii noriem práva Únie. Nachádzanie akejkoľvek možnosti zavinenia na strane zamestnanca, ktorý pred uplatnením nároku na súde nepožiadal zamestnávateľa o „dodržiavanie noriem komunitárneho práva“, by bolo len prenášaním zodpovednosti členských štátov za dodržiavanie práva Únie na jednotlivcov a umožňovalo by v prípade nesplnenia tejto podmienky vyňať ich nároky z uplatňovania v konaní pred súdom, čo odporuje zásadám únijného práva (bod 83 C-429/09 G.).
Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky. Aj v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zákonníka náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať z dôvodov demonštratívne uvedených, ktoré však nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Teda nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca.
Žalobca svoj nárok na náhradu škody spájal s porušením nároku na odpočinok, so zásahom do voľného času tráveného s rodinou, preto súd posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj zámery normotvorcu smernice rady 89/391/EHS a tiež smernice rady 2003/88/ES. V záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania bolo jeho cieľom zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, ktorý cieľ sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j. dňoch, hodinách, resp. ich častiach, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe, ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.
Žalobca v dôsledku takého rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom Únie, bol ukrátený o voľný čas, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov i fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry Súdneho dvora za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vzniknutej ujmy. Peňažná náhrada by mala byť taká vysoká,

aby mohla splniť úlohu odškodňovaciu, nielen symbolickú, na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane vysoká. Je potrebné zohľadniť to, že ide o stav pri nerešpektovaní limitov pracovného času dlhodobý až trvalý, ktorý poškodzuje zdravie žalobcu. Kvalita života predstavuje pre každého jednotlivca dôležitú súčasť jeho života. Tým, že žalobca každú tretiu noc v podstate prebdie, ide o vážny zásah do kvality jeho života a zásah do jeho súkromného a rodinného života, ktorá ujma je umocnená tým, že ešte aj v čase oddychu mimo pracovných zmien žalobcu (48 hodín medzi zmenami) sa stáva, že žalobca je povolaný na výkon práce, či na školenie. Tým je jednoznačne preukázaný zásah do osobnostnej sféry žalobcu, do jeho práva na oddych, súkromný život a tiež právo na disponovanie so svojím voľným časom v súvislosti s nerešpektovaním 48 hodinového týždenného pracovného času.
So žalobcom žiadanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 5 000,00 Eur súd považoval za primeranú výšku 2 500,00 Eur pri zohľadnení dĺžky doby porušenia práva žalobcu na 48 hodinový pracovný týždeň (tento stav trval nepretržite za sledované obdobie od 24. 04. 2019 do 23. 04. 2022, pričom podľa vyjadrenia žalobcu aj pred týmto obdobím, aj po ňom sa jeho pracovný režim nezmenil, a teda stále dochádza k porušeniam práva Únie) a charakteru následkov porušenia jeho práva, a to skrátenie žalobcovho času na odpočinok, ktorý, nebyť tohto porušenia, mohol využiť na svoju fyzickú alebo psychickú regeneráciu, tráviť s rodinou a pod. Zároveň súd zohľadnil aj tú skutočnosť, že hoci samotný žalobca netvrdil, že tento zásah sa do času rozhodnutia súdu prejavil aj vo forme konkrétnych negatívnych následkov v jeho rodinnom, spoločenskom živote alebo na jeho zdravotnom stave, prípadne v iných oblastiach jeho života, zároveň však žalobca pripustil, že postupom času jeho pracovný režim ho začína čím ďalej tým viac zaťažovať, keďže trpí nespavosťou, nevie si nič naplánovať, či už s rodinou alebo priateľmi, keďže sa bežne stáva, že ho aj v čase voľna zavolajú na výjazd. Pri určení výšky škody súd prihliadol aj na iné rozhodnutia súdov v skutkovo a právne totožných veciach, napr. rozhodnutie Krajského súdu Košice 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 3CoPr/229/2019, 6Co/244/2019 a 6Co/60/2022. Ďalej súd prihliadol aj na rozhodnutia, na ktoré poukázal samotný žalobca vo svojom vyjadrení, a to na rozhodnutia Okresného súdu Košice II, Spišská Nová Ves, Rožňava a Brezno, z ktorých rozhodnutí vyplýva, že podstatná časť týchto rozhodnutí priznala žalobcom náhradu v sume od 2.000,00 do 2.500,00 Eur. Vzhľadom na závažnosť následku a vzhľadom na rozhodovaciu prax súdov s prihliadnutím na princíp právnej istoty a legitímnych očakávaní je primerané, aby bola priznaná žalobcovi náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2 500,00 Eur, pričom z uvedených dôvodov súd žalobu v časti o zaplatenie zvyšných 2 500,00 Eur zamietol.
O nároku na náhradu trov konania žalobcu súd rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1 a ust. 255 ods. 1 C.s.p., t.j. vychádzajúc zo zásady pomeru úspechu vo veci. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V takomto prípade nepôjde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Keďže v danom prípade je úspech žalobcu závislý iba od úvahy súdu, súd považoval žalobcu vo veci za úspešného v plnom rozsahu, t.j. v rozsahu 100 %, avšak iba z prisúdenej sumy, t.j. zo sumy 2 500,00 Eur. Preto potom súd rozhodol tak, že priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy. Podľa ust. § 262 ods. 2 C.s.p. o výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný, a to proti výroku I. a závislému výroku III.
Žalovaný v podanom odvolaní namietal, že na to, aby mohol súd prvej inštancie skonštatovať, že uplatnený nárok žalobcu je dôvodný, musel by žalobca preukázať, že zákon č. 315/2001 Z. z. prebral smernicu 2003/88/ES nesprávne, t. j. musel by preukázať na také ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z., ktoré by boli v rozpore so smernicou 2003/88/ES. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie nemal právomoc skúmať súlad zákona č. 315/2001 Z. z. so smernicou 2003/88/ES, ktoré právo nespadá do kompetencie súdu prvej inštancie, resp. do kompetencie iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie, pričom súd prvej inštancie si takýto záver nemohol osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, nakoľko dôsledky a aplikácia takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, kde sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Žalovaný tiež namietol, že súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci patrí posudzovanie takto nastolenej otázky a podľa žalovaného preto napadnutý rozsudok vykazuje znaky arbitrárnosti, keď súd vôbec nezohľadnil zrejmé prekážky vo svojom postupe v tomto súdnom konaní a dostatočne sa nezaoberal ani vznesenými oprávnenými námietkami žalovaného, naopak súd priznal žalobcovi nárok na náhradu škody bez presvedčivého odôvodnenia. Súd prvej inštancie sa podľa žalovaného nesprávne vysporiadal s ním vznesenou námietkou nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, keď nevzal

do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“; v prvom prípade ide o transponovanie, t. j. prebratie konkrétneho znenia alebo obsahu smernice do vnútroštátneho právneho poriadku členského štátu a v druhom prípade ide o použitie konkrétnych článkov smernice na konkrétny prípad. Na to, aby bolo možné konštatovať, že smernica 2003/88/ES bola prebratá nesprávne, musí dôjsť k porovnaniu zákona č. 315/2001 Z. z. v jeho znení pred účinnosťou ako aj po účinnosti (t. j. po prebratí) smernice 2003/88/ES. Poukázal na to, že žalobca v žalobe pripúšťa, že zákon č. 315/2001 Z. z. výslovne neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkone služby je považovaná za súčasť ich služobného času, ani neobsahuje ustanovenie stanovujúcu dĺžku týždenného pracovného času nad 48 hodín. Podľa žalovaného táto skutočnosť neznamená, že by smernica 2003/88/ES bola do zákona č. 315/2001 Z. z. prebratá nesprávne, aj keby sa na prípad žalobcu vzťahovala. Podľa žalovaného nebolo jeho povinnosťou skopírovať doslovné znenie každého ustanovenia smernice 2003/88/ES do textu zákona č. 315/2001 Z. z. aj vzhľadom na priamy účinok smernice Európskej únie. Podľa žalovaného žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z. z. nie je možné považovať za rozporné so smernicou 2003/88/ES.

V prípade aplikácie smernice ide o použitie konkrétnych článkov smernice na konkrétny prípad; porušenie smernice môže byť spôsobené až aplikáciou jednotlivých ustanovení smernice, ak si adresát účinkov smernice (napr. zamestnávateľ) vyloží jej ustanovenia v rozpore s jej obsahom. Smernica môže byť do vnútroštátneho právneho poriadku prebratá správne, ale jej konkrétne použitie, t. j. aplikácia môže byť v konkrétnom prípade v rozpore s cieľom a obsahom smernice. Až nesprávna aplikácia smernice by mohla v konečnom dôsledku založiť prípadný nárok na náhradu škody, je preto nevyhnutné, aby sa prebratie a aplikácia smernice rozlišovali, nakoľko aj nesprávne prebratá smernica môže byť u rôznych adresátov aplikovaná správne a naopak. Žalovaný, t. j. Slovenská republika pri preberaní smernice de facto neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť žalovaného za nároky, ktoré si žalobca uplatňuje, pričom ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu a mzdový nárok sa „skrýva“ za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Slovenská republika nemôže niesť zodpovednosť za prípravnú nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa; žalovaný (Slovenská republika) má podľa žalobcu zodpovedať za škodu, ktorá mala vzniknúť nesprávnym prebratím (nie aplikáciou) smernice 2003/88/ES. Žalovaný však nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je orgánom, ktorý by sa na aplikácie smernice podieľal; akýkoľvek nárok žalobcu z iného ako žalovaného titulu totiž nie je predmetom súdneho konania. Žalovaný namietal, že súd mal rozlišovať mieru zodpovednosti za prípadný vznik škody medzi dvomi samostatnými subjektami Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra SR, resp. Hasičským a záchranným zborom. Nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Slovenská republika, Ministerstvo vnútra SR sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv nie je možné zamietať. Aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako to nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, čo je ďalším dôvodom nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného. Podľa žalovaného súd nesprávne právne posúdil otázku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného.

Žalovaný namietal, že súd nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť smernice 2003/88/ES, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu. Rozsah pôsobnosti smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1 smernice, ako aj negatívne vymedzený v článku 2 ods. 2 smernice; smernica sa neuplatňuje na veci a činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej obrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa smernica na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdí žalobca. Štátnu službu príslušníkov hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť je možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov. Úlohy, ktoré príslušníci hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného hasičského a záchranného zboru subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Vyplýva to z ust. § 3 ods. 2 písm. a/ zákona č. 315/2001 Z. z. a zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme.

Rozhodnutie vo veci C-429/09 , F. G. sa týka „mestského hasiča“, preto ho nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v takomto zariadení a štruktúre mestských hasičov sú absolútne odlišné od režimu, v akom fungujú príslušníci hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky, ktorého zriaďovateľom je štát (nie obec) a sú im poskytované rôzne osobitné výhody „definitívy“ až po systém sociálneho zabezpečenia, tak ako v prípade príslušníkov policajného zboru. Nakoľko smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času, ako aj ich odmeňovanie nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy; z týchto dôvodov sa príslušné ustanovenia smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda.
Žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. Nejasným spôsobom stanovil „škodu“´, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívny odmeňovaný. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“, a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať, alebo venovať sa inej činnosti. Nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, len na základe pokynu svojho zamestnávateľa. Žalobca dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom a teda má sa zarátať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora C-46/93 Brasserie du Pecheur; mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalobca nepreukázal, že oznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Ohľadom formy a spôsobu výpočtu náhrady škody Súdny dvor v rozhodnutí C-429/09 F. G. uviedol, že „Smernica 2003/88 neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. V prípade neexistencie ustanovení práva únie v danej oblasti je na vnútroštátnom práve dotknutého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity jednak určilo, či škoda vznikla pracovníkovi, ako je F. G. vo veci samej v dôsledku porušenia právnej normy únie, musí byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna, alebo finančným odškodnením a jednak definovalo pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady.“ Žalovaný namietal, že žalobca nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mala byť spôsobená žalobcovi. Majetkovú ujmu nemožno len tvrdiť, je nutné ju preukázať, pričom samotné tvrdenia žalobcu o ukrátení voľného času v osobnom živote sú len v rovine tvrdenia o vzniku nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie právny nárok na náhradu škody subsumoval pod ustanovenia Občianskeho zákonníka v podobe nemajetkovej ujmy; vo vzťahu ohľadne určenia prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka, je však potrebné, výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd žalobcovi priznal, považovať za zjavne neprimeranú, a to aj porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa názoru žalovaného podstatne vyššia. Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého „Výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti.“ (napr. Público - Comunicacáo Social S.A. v. Portugalsko). Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pre určovanie výšky „náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov; pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy“ (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko). Namietal, že pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme je nevyhnutné, aby súd zdôvodnil, prečo nebolo pre žalobcu postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. čím bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, ktorá by odôvodňovala priznanie nemajetkovej ujmy v danej výške. Žalobca v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života, či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku prvoinštančným súdom priznanej sumy. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, existencia závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať. Nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by žalobca utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, resp. vážnosť v spoločnosti; žalobca sa nedomáha, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu. V konaní nebolo na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané, ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Z obsahu žaloby

vyplýva, že žalobca vidí problém vo svojom nedostatočnom finančnom ohodnotení počas služobnej pohotovosti, keď sa žalobou domáha len finančného plnenia od Slovenskej republiky. Otáznym zostáva, akú inú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti, kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne takmer vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nijakou inou zmysluplnou činnosťou, príp. ho plnohodnotne tráviť s rodinou. Ak by v dôsledku nesprávneho prebratia smernice neoprávnený zásah do práv žalobcu skutočne existoval, tak tento zásah by v súčasnosti stále pretrvával, potom by bolo prirodzené, aby sa žalobca v prvom rade domáhal upustenia od takéhoto zásluhu u svojho zamestnávateľa, čo však žalobca v žalobe nežiada, ale domáha sa len finančného plnenia, ktoré má slúžiť ako akási kompenzácia bez toho, aby bol tento údajný protiprávny stav do budúcna napravený. Vzhľadom na uvedené sú úvahy súdu prvej inštancie o porušení práva žalobcu na primeraný odpočinok a z toho vyplývajúceho zásahu do jeho osobnostných práv celkom bezpredmetné, nakoľko žalobca nechce žalobou dosiahnuť zlepšenie či úpravu svojej pracovnej pozície u zamestnávateľa. Ak by aj súd prvej inštancie po vyhodnotení všetkých námietok žalovaného dospel k záveru, že smernica bola žalovaným (resp. zamestnávateľom žalobcu) uplatňovaná nesprávne, nemožno na strane žalobcu hovoriť o vzniku akejkoľvek škody, resp. nemajetkovej ujmy (keď žalobca nepreukázal, že by ujma bola dostatočne závažná), čo je bez ďalšieho dôvodom na zamietnutie žaloby.
Žalovaný uviedol, že žalobca vo svojich podaniach zo dňa 28.03.2023 a 29.03.2023 špecifikoval obdobie, za ktoré si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a predložil súdu žalobcom vypočítaný prehľad odpracovaných hodín za jednotlivé obdobia. Podľa žalovaného toto doplňujúce podanie žalobcu je účelné, nakoľko v žalobe, ani v replike žalobcu, nebolo uvedené za aké obdobie žalobca požaduje zaplatenie nemajetkovej ujmy, pričom poukázal, že Okresný súd Liptovský Mikuláš žalobu z dôvodu nekonkrétnosti zamietol. Žalobca bol povinný označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti hneď na začiatku konania. Súd prvej inštancie túto námietku žalovaného nevzal do úvahy a ani sa s ňou v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal.
Navrhol, aby odvolací súd postupom v zmysle § 388 žalobu zamietol s poukazom na to, že ak odvolací súd zmení prvý výrok napadnutého rozsudku, potom je tretí výrok napadnutého rozsudku o trovách konania potrebné rovnako zmeniť, nakoľko ide o závislý výrok, ktorý je priamo viazaný na úspech/neúspech žalobcu/žalovaného v tomto spore.

3. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol vo vzťahu k námietke nedostatku právomoci súdu, že každý vnútroštátny súd musí rešpektovať prednosť únijného práva pred vnútroštátnym právom a vo svojej rozhodovacej činnosti sa nemôže zbaviť povinnosti uprednostniť únijnú normu pred vnútroštátnou normou. K námietke údajného nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného poukázal na to, že žalovaným je Slovenská republika, žalovaná ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. Nakoľko smernica je určená štátu, ktorý zodpovedá za jej správnu transpozíciu, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaná žalovaná, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre hasičský a záchranný zbor. Námietka nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného nie je dôvodná. K námietke žalovaného vo vzťahu k pôsobnosti smernice 2003/88/ES argumentáciou, že nakoľko hasiči sa podieľajú aj na civilnej ochrane obyvateľstva, nemôže sa na nich vzťahovať smernica 2003/88/ES a preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť škoda. Namietal, že významom a výkladom čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/ES sa zaoberali viaceré rozsudky súdneho dvora EÚ, výklad ktorý je všeobecne záväzný a s ktorými je tvrdenie žalovaného v nesúlade (prípad J. C-397/01, Personalrat der Feuerwehr Hamburg C-52/04, R. C. C-518/15). Nemožno súhlasiť s tvrdením žalovaného, že smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na protipožiarne služby a služby civilnej ochrany vykonávané hasičským a záchranným zborom a aj pre výkon týchto služieb garantuje 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas podľa čl. 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES. K tvrdeniu žalovaného o odpočinku žalobcu počas pohotovosti poukázal na rozsudok súdneho dvora C-514/20, C-151/02, C-397/01, C-403/01, C-14/04 s poukazom na to, že týchto rozhodnutí ako aj spotreby, podľa ktorej sa má čl. 2 bod 1. smernice 2003/88 vykladať, s prihliadnutím na čl. 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie vyplýva, že pod pojem „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 spadajú všetky časy pracovnej pohotovosti vrátane tých, ktoré boli zabezpečované vo forme nepretržitej dostupnosti, v rámci ktorých majú obmedzenia uložené pracovníkovi takú povahu, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť pracovníka slobodne nakladať počas týchto období s časom, v ktorom sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas vlastným záujmom. Rôzne požiadavky,

ktoré smernica 2003/88 uvádza v oblasti maximálneho pracovného času a minimálnej doby odpočinku predstavujú pravidlá sociálneho práva Únie osobitného významu, ktoré sa majú vzťahovať na každého pracovníka. Stanovením práva každého pracovníka na obmedzenie maximálneho pracovného času a na doby denného a týždenného odpočinku smernica 2003/88 spresňuje základné právo, ktoré je výslovne zakotvené v čl. 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie a preto sa má vykladať v súlade s týmto článkom. Ustanovenia smernice 2003/88 nemožno vykladať reštriktívne v neprospech práv, ktoré pracovníkovi vyplývajú z tejto smernice. Vo vzťahu k tvrdeniu žalovaného, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz žalobca považuje túto námietku žalovaného za neopodstatnenú, z predloženého výpisu z dochádzkového systému SAP evidencia pracovného času žalobcu obsahuje plánované hodiny (skratka „PH“) ako aj skutočne odpracované hodiny (skratka „OH“). Výpis z dochádzkového systému SAP predložený súdu zo strany žalobcu za ten ktorý mesiac prestal byť plánovaným rozvrhom služobného času hneď po ukončení daného mesiaca, keď nadriadený žalobcu potvrdil do evidencie softvéru SAP skutočne odpracované hodiny žalobcu za daný mesiac (bez času služobnej pohotovosti).Údaj o rozdiele medzi plánovaným a skutočne odpracovaným časom (skratka „RO“), ktorý je uvedený v predloženom výpise za každý mesiac odpracovaný žalobcom, potvrdzuje jeho reálne odpracované hodiny (bez času služobnej pohotovosti), a teda neopodstatnenosť námietky žalovaného. Práve na základe údajov zo softvéru SAP sa u príslušníkov HaZZ SR vypočítava každý mesiac jeho služobný príjem. Nesúhlasí s námietkou žalovaného, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia a právo na súkromie) a jeho okolnosti, nemožno podľa žalobcu podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (žalovaný ako členský štát únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako do úvahy neprichádza ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Vo vzťahu k náhrade škody a výške nemajetkovej ujmy uviedol, že odvolacia argumentácia žalovaného je v rozpore s judikatúrou SD EÚ na postavenie žalobcu ako príslušníka hasičského a záchranného zboru sa vzťahuje judikatúra SD EÚ (C-429/09 a C-445/06), z ktorej vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti, alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Podľa názoru SD EÚ by bol výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanovenia práva únie znemožnený, alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávnych vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi. Znamenalo by to aj spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi boli splnené. Nestotožňuje sa s názorom žalovaného, že výška náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd priznal žalobcovi je neprimeraná, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá sa priznáva obetiam trestných činov. Žalobca poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu - Krajského súdu Banská Bystrica, ktorý k stanoveniu výšky nemajetkovej ujmy v skutkovo obdobných veciach vo svojich rozsudkoch poukázal na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva únie a trvanie zásahu s tým, že nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov napr. v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny, v ktorých ide o rozdielne skutkové okolnosti. Pokiaľ žalovaný na podporu svojich tvrdení poukázal na odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 21C/60/2022, ktorým rozsudkom bola žaloba zamietnutá. V predmetnej veci bolo žalobcom podané odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie z dôvodu procesného pochybenia súdu, o ktorom do dnešného dňa odvolacím súdom rozhodnuté nebolo. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedol, že zotrváva na svojom odvolaní a tiež všetkých predchádzajúcich vyjadreniach. Rozsudok súdu prvej inštancie nepovažuje za správny a sa s ním nestotožňuje. Opätovne navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol.

5. V dôsledku odvolania podaného žalovaným krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie v meritórnom prvom výroku ako aj v závislom treťom výroku o trovách konania potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny. Odvolací súd uvádza, že odvolanie proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobu žalobcu vo zvyšnej časti zamietol, odvolaním napadnutý nebol.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Na základe podaného odvolania žalovaného tak v rozsahu podaného odvolania v zmysle § 379 CSP a dôvodov podaného odvolania podľa § 380 CSP, po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie a konania, ktoré mu predchádzalo, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci na základe vykonaného dokazovania v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval skutkový stav veci správne, so skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v zmysle § 383 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie dôkazy vykonané v konaní vyhodnotil podľa § 191 ods.1 CSP a rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd uvádza, že odvolateľ, teda žalovaný, v podanom odvolaní neuviedol žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé vyvodiť zmenu či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd pri rozhodovaní o veci vychádzal zo súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, pričom v súdenej veci neboli naplnené procesné predpoklady doplňovať dokazovanie, prípadne nariaďovať odvolacie pojednávanie zo strany odvolacieho súdu (§ 383, § 384 v spojení s § 366 CSP). S prihliadnutím na rozsah odvolania žalovaného a odvolacie dôvody uvedené v podanom odvolaní, odvolací súd konštatuje, že na základe preskúmania veci dospel k záveru, že podané odvolanie žalovaného dôvodné nie je, nemožno mu vyhovieť. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Po preskúmaní veci nezistil odvolací súd žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok. K zásadným odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza:
Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nemal kompetenciu konštatovať, že obsah Smernice 2003/88/ES bol do zákona č. 315/2001 Z. z. prebratý nesprávne, takýto záver nemohol si osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, pričom zároveň namietal v tejto časti arbitrárnosť rozsudku, keď podľa žalovaného sa súd prvej inštancie nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci vôbec patrí posudzovanie takto nastolenej otázky, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie v danej veci mal právomoc na prejednávanie sporu. S poukazom na ust. § 3 ods. 1 CSP, súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. V zmysle § 21 Občianskeho zákonníka, pokiaľ je účastníkom občianskoprávnych vzťahov štát, je právnickou osobou. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia - transpozície smernice Európskej únie do vnútroštátneho právneho poriadku, je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, pričom odvolací súd poukazuje na to, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Z týchto dôvodov preto súd prvej inštancie mal právomoc prejednať a rozhodnúť prejednávaný spor žalobcu a žalovaného o náhradu škody, ktorej sa domáhal ako nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie pri posudzovaní veci predmetu sporu musel posudzovať zodpovednosť žalovaného za škodu žalobcovi, ktorá mu bola spôsobená porušením práva únie, pričom jedným z predpokladov zodpovednosti je „dostatočne závažné porušenie právnej normy únie, ktorej cieľom je priznanie práv jednotlivcom“, súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednávanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva únie pri preberaní Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne vo vzťahu k zákonu č. 315/2001 Z. z., čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či zák. č. 315/2001 Z. z. zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES. Z týchto dôvodov preto argumentácia žalovaného v podanom odvolaní, že súd prvej inštancie nebol oprávnený, a teda nemal právomoc posudzovať súlad zákona č. 315/2001 Z. z. so Smernicou 2003/88/ES, podľa názoru odvolacieho súdu je nedôvodná.

K námietke žalovaného o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie, žalovaný v konaní poukázal na potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ s tým, že na aplikácii Smernice 2003/88/ES sa žalovaný nepodieľa, nie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodná. Odvolací súd sa so záverom súdu prvej inštancie o nesprávnom prebratí smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky stotožňuje, pričom skutočnosť, že žalovaný sa priamo nepodieľa na aplikácii Smernice 2003/88/ES, resp. zákona č. 315/2001 Z. z. vo vzťahu k žalobcovi, je z hľadiska prejednávaného sporu bez právneho významu. Odvolací súd poukazuje na to, že podľa čl. 29 Smernice 2003/88/ES táto smernica je adresovaná členským štátom, pričom žalovaný ako členský štát Európskej únie a adresát smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice; v prípade že štát túto povinnosť nesplní, je štát, teda žalovaný, zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu Smernice 2003/88/ES pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku Slovenskej republiky. Keďže Smernica 2003/88/ES je určená štátu, teda žalovanému, ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaný žalovaný (štát). Z týchto dôvodov preto odvolací súd námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v spore považuje za nedôvodnú.
Odvolací súd za nedôvodnú považuje aj námietku žalovaného, v ktorej namietal, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť Smernice 2003/88/ES, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany (čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES v spojení s čl. 2 Smernice Rady 89/391/EHS zo dňa 12.06.1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, pričom zároveň namietal, že rozhodnutie Súdneho dvora C 429/09 sa týka „mestského hasiča“ a preto ho nie je možné považovať za smerodajné, resp., že Smernica 2003/88/ES sa na žalobcu nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože to neumožňuje charakter vykonávaných činností a rozvrh služobného času, keď činnosť žalobcu patrí medzi odvetvia a činnosti, ktoré nahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej obrany. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie pri právnom posúdení veci aj v znení Smernice 2003/88/ES správne pri rozhodovaní vychádzal aj z príslušnej judikatúry Súdneho dvora, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva únie, ktorý Súdny dvor podal (viď rozsudok C-261/2021 zo dňa 07.07.2022). Žalovaný sa bráni v rovine všeobecnej polemiky so závermi súdu prvej inštancie, bez dopadu na záväznosť rozhodnutí Súdneho dvora, od ktorých niet dôvodu sa odchýliť, vzhľadom na obdobné skutkové okolnosti prípadu. Súdny dvor rozhodol, že čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor rozhodol, že Smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, pričom nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj v prípade, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám; na účely Smernice 2003/88/ES pojem pracovníka nemôže byť vykladaný rôzne podľa právnych predpisov toho ktorého štátu, ktorý je členským štátom Európskej únie, ale má autonómny význam vlastný právu únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať žiaden dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva únie. Znamená to teda, že skutočnosť, či niekto je podľa vnútroštátneho práva dobrovoľným hasičom alebo profesionálnym hasičom, nie je vo vzťahu k posudzovaniu charakteristiky pracovníka relevantná, a na takéhoto pracovníka sa vzťahujú ustanovenia Smernice 2003/88/ES (rozsudky C-397/01 až C-403/01, C-429/09, C-518/15). Vzhľadom už na vyššie uvedené je preto nedôvodná odvolacia námietka žalovaného, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na žalobcu ako hasiča a bez právneho významu je skutočnosť, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom, resp. služobnom pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, alebo akémukoľvek obmedzeniu a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudok C-429/09 vo veci G. body 33. až 35.). Členské štáty teda nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku, alebo určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 bod 99., C-429/09 body 35. a 52.). Súdny dvor judikoval, a to opakovane, že

čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 bod 95.) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (rozsudok C-437/08 bod 27.). Súdny dvor osobitne v prípade hasičov potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený Smernicou 2003/88/ES (rozsudok C-429/09, C-52/04). Z dôvodu, že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t. j. v mieste výkonu práce, celý čas služobnej pohotovosti je potom potrebné započítať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada v zmysle § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. nemá vplyv na porušenie článku 6 písm. b/ smernice č. 2003/88/ES. Námietka žalovaného, že smernica č. 2003/88/ES sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je preto z vyššie uvedených dôvodov nedôvodná. Odvolací súd poukazuje na to, že aj z aktuálnej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim vlastným záujmom predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (rozsudky vo veci C-214/20, C-580/19, C-344/19).

Vo vzťahu k nároku na náhradu škody pokiaľ žalovaný v podanom odvolaní uvádza, že článok 17 ods. 1 smernice č. 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržujú všeobecnú zásadu ochrany, bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej obrany (ako je v súdenej veci), odvolací súd uvádza, že túto odvolaciu námietku nemožno považovať za dôvodnú, pričom odvolací súd sa v plnom rozsahu zhoduje s názorom súdu prvej inštancie vo vzťahu k tejto námietke. Odvolací súd uvádza, že hoci v článku 17 smernice č. 2003/88/ES bola daná možnosť členským štátom odchýliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení smernice podľa článku 17 ods. 3 písm. b/ smernice, v ktorej je uvedené, že v súlade odstavcom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od článku 2 alebo 6 smernica nepripúšťa. Zákon č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore v prílohe č. 4, bod 6 preberá smernicu Rady 2003/88/ES, a preto dospel aj k správnemu záveru, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti smernice 2003/88/ES.

Pokiaľ žalovaný namietal, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom, pričom veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný, odvolací súd uvádza, že zo žaloby ako aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je nepochybne zrejmé, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného k vzniku škody(nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy SR) z dôvodu, že účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice č. 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania, alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože reálne musel odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice č. 2003/88/ES a musel tráviť čas v práci, prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, záľubám, resp. iných aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Je tiež zrejmé, že výšku nároku žalobca neodvodil od počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a neboli mu započítané do služobného času. Žalobca si žalobou neuplatnil nemajetkovú ujmu podľa počtu odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne, pričom za primeranú náhradu označil žalobca finančné odškodnenie rovnajúce sa čiastke 5.000,- Eur.

Súd dospel k správnemu záveru ohľadom splnenia predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva únie, pričom predmetné predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva únie vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora. Podľa judikatúry Súdneho dvora štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva únie, ak porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám, alebo zakladá povinnosti pre členský štát, porušenie práva únie je dostatočne závažné a medzi porušením práva únie členským

štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Odvolací súd je v súlade s názorom súdu prvej inštancie toho názoru, že v súdenej veci boli predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia práva únie splnené. Odvolací súd uvádza, že článok 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie článku 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice žalobcovi nezapočítava čas služobnej pohotovosti, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, a to listinnými dokladmi, ktoré boli vypracované zamestnávateľom žalobcu, že za sporné obdobie, ktoré je predmetom sporu, a to od 24.04.2019 do 23.04.2022, opakovane dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín. Zároveň je splnená aj podmienka porušenia práva únie dostatočne závažným spôsobom, keďže porušenie článku 6 písm. b/ smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora (rozsudok C-429/09). Splnená je aj podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom ujmy u jednotlivca, keď v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia v zmysle článku 40 Ústavy SR a tiež v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život v zmysle článku 19 ods. 2 Ústavy SR, keďže žalobca reálne musel odpracovať viac ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES, a to na úkor svojich blízkych ako aj seba, pričom musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine, priateľom, svojim záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s pracovným zaradením žalobcu.

Nie je dôvodná odvolacia námietka žalovaného, že medzi porušením práva únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť z dôvodu, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práva a nepožiadal ho o náhradu škody, a teda nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody. Odvolací súd uvádza, že na postavenie žalobcu ako hasiča sa vzťahuje judikatúra Súdneho dvora (rozsudky C-429/09 a C-445/06), z ktorej judikatúry vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať, výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva únie museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo únie, a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel. Pracovníka je potrebné považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať, vzhľadom na toto slabšie postavenie, môže byť takýto pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka. Vo veci ako je vec tohto súdneho sporu, ktorá sa týka porušenia ustanovenia práva únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa, vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požiadali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva únie na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňaté z ich dodržovania; vyžadovanie takejto podmienky by potom znamenalo spochybňovanie práva na náhradu škody, ktorý má základ v právnom poriadku únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov. Článok 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, a preto za týchto podmienok správne dospel súd prvej inštancie k záveru, že nemožno považovať za primerané požadovať od žalobcu, ktorému vznikla škoda z dôvodu, že boli porušené jeho práva, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi boli splnené.

Vo vzťahu k ďalším odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza, že smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Náhrada škody spôsobená jednotlivcovi (občanovi členského štátu EÚ) porušením práva únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv jednotlivca. Vnútroštátne právo členských štátov musí určiť, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektívnosti bolo stanovené, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Právny poriadok SR tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie. Ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci takúto právnu úpravu neobsahuje, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka). Žalovaného odvolacia námietka, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu nie je dôvodná, pretože z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobca v žalovanom období od 24.04.2019 do 23.04.2022 službobnú pohotovosť, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času (v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice) a zároveň opakovane dochádzalo u žalobu k prekračovaniu limitu 48-hodinového služobného času.
Odvolací súd nesúhlasí ani s námietkou žalovaného, že v súdenej veci neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že žalobca sa mal domáhal upustenia od takého zásahu od svojho zamestnávateľa s poukazom na to, že žalobca sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia bez toho, aby tento údajný protiprávny stav bol do budúcna napravený. Súd prvej inštancie so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené, a to právo na ochranu zdravia a právo na súkromie a okolnosti porušovania práva žalobcu správne dospel k záveru, že v súdenej veci sú splnené podmienky na aplikáciu § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, t. j. na priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Aj podľa názoru odvolacieho súdu vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, keď žalovaný ako členský štát EÚ neprijal opatrenia nevyhnutné za zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES a zároveň za situácie, že do pracovného času nie sú zarátavané nadčasy služobnej pohotovosti, je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah, ktorým je štát namieste. Rovnako berúc do úvahy už vyššie uvedené neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod. Z formulácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osobe v spoločnosti je len príkladmo uvedené, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom právna úprava v ust. § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie; týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia; peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nejavila ako postačujúca. Odvolací súd teda uvádza, že je v zhode s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcovi ako fyzickej osobe vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Polemika žalovaného v podanom odvolaní, keď uvádza, že otáznym zostáva akú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne (takmer) vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne tráviť s rodinou, neobstojí. Námietka, že pokiaľ nie je nariadený služobný zákrok, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, s poukazom na to, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych zamestnanca a v čase služobnej pohotovosti sa preto od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť, a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, rovnako neobstojí, a to z dôvodu, že žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom, musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti, nenachádza sa, a teda je oddelený od svojho vlastného sociálneho, súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám je z týchto dôvodov fakticky vylúčená. Práva žalobcu vyplývajúce zo Smernice

2003/88/ES neboli štátom dodržiavané, pričom zároveň bolo pomerne dlhé obdobie porušované právo žalobcu na odpočinok, a to aj napriek tej skutočnosti, že žalobca v spoločnosti plní zodpovedné úlohy, a preto bolo dôležité, aby mal možnosť si po práci náležite odpočinúť. Z týchto dôvodov preto odvolací súd považuje nárok žalobcu za dôvodný a odvolacím súdom prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú, pričom k porušeniu práv žalobcu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti. Keďže nemajetkovú ujmu nie je možné nahradiť inak z dôvodu uplynutia času, berúc do úvahy špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie tohto zásahu, nie je primerané porovnávanie s inými obdobnými prípadmi zásahov, ako to namietal žalovaný v podanom odvolaní. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznané v prípadoch zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny alebo obetiam trestných činov. Zároveň neobstojí ani argumentácia žalovaného, že nemôže byť stranou sporu o ochranu osobnosti, z dôvodu, že v právnom poriadku Slovenskej republiky neexistuje osobitná právna úprava obsahujúca náležitosti konania o náhrade škody spôsobenej porušením únioného práva s tvrdením, že žalovaný nemôže byť účastníkom sporu o ochranu osobnosti majúc za to, že v takomto prípade žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný, k čomu odvolací súd uvádza, že k otázke pasívnej vecnej legitimácie žalovaného sa už odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia vyjadril vyššie.
Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal, že žalobca v žalobe nešpecifikoval obdobie, za ktoré si uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, toto špecifikoval až vo svojich podaniach zo dňa 28.03.2023 a 29.03.2023 a bol povinný označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti hneď na začiatku, ktorú námietku súd prvej inštancie nevzal do úvahy a ani sa s ňou nevysporiadal v odôvodnení napadnutého rozsudku, odvolací súd uvádza, že preskúmaním celého obsahu spisu zistil, že súd prvej inštancie výzvou zo dňa 22.02.2023 vyzval žalobcu na doplnenie žaloby o opísanie rozhodujúcich skutočností, a to uvedením za aké obdobie žalobca uplatňuje nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) a zároveň bol vyzvaný, aby toto obdobie špecifikoval čitateľným prehľadom. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s ustanovením § 150 ods. 2 CSP, pričom na výzvu súdu žalobca, prostredníctvom právneho zástupcu, špecifikoval súdom požadované rozhodujúce skutočnosti; súdu prvej inštancie následne nič nebránilo, aby o žalobe žalobcu ďalej konal a vo veci rozhodol s prihliadnutím na zistený skutkový stav.
Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené nepovažoval odvolacie námietky žalovaného za dôvodné a preto rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej (výrok I. rozsudku, ktorým súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.500,- Eur) považuje za vecne správny a preto ho postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.
Rovnako súd prvej inštancie správne rozhodol aj závislým výrokom o náhrade trov konania a keďže výška plnenia závisela od úvahy súdu, správne súd prvej inštancie považoval žalobcu za úspešnú stranu sporu v plnom rozsahu, avšak iba z prisúdenej sumy 2.500,- Eur; súd správne uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %.

9. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní, ktoré inicioval žalovaný, tento nebol úspešnou stranou sporu ani z časti, procesne úspešnou stranou sporu v celom rozsahu bol v odvolacom konaní žalobca, ktorý sa k podanému odvolaniu žalovaného vyjadril prostredníctvom právneho zástupcu z radov advokátov. S poukazom na uvedené tak žalobcovi preukázateľne vznikli v súvislosti s odvolacím konaním trovy konania. Odvolací súd po zistení celkového procesného úspechu žalobcu v odvolacom konaní uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, tieto mu zaplatiť v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške náhrady trov odvolacieho konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

10. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).